Nyíregyházi Egyetem
Óvó- és Tanítóképző Intézet
4401 Nyíregyháza, Sóstói u. 31/b.
Telefon: 42/599-469 Fax: 42/402-485

TANTÁRGYI TEMATIKA ÉS KÖVETELMÉNYRENDSZER

„A differenciálás pedagógiája" című tárgyhoz
Óvodapedagógus szakos nappali hallgatók számára
2026/2027. tanév I. félév

Összóraszám: 45 (15+30)
Zárás: kollokvium

Kreditpont: 3 ***Tantárgy kódja: BOV 1138***

Nyíregyháza, 2026. szeptember

Jóváhagyta: ***Összeállította:***

Dr. Nagy Balázs ***Dr. Dráviczki Sándor***
Intézetvezető ***főiskolai tanár***

Tantárgyi tematika és félévi követelményrendszer

Féléves tematika:

Előadások

1. hét
A differenciált pedagógiai munka XX. századi története.

2. hét
A differenciált nevelés elmélete

3. hét
A differenciált nevelés elvei

4. hét
Korrekciós nevelést igénylő gyermek

5. hét
A magatartászavarok korrekciója

6. hét
A megismerő tevékenység elmaradásának korrekciója

7. hét
Tantárgyi tanulási nehézségek korrekciója

8. hét
A tehetség fogalma, a tehetségígéretre utaló tulajdonságok

9. hét
Az eredményes tehetségnevelés módszerei és feltételei

10. hét
A tehetségfejlesztés és a felzárkóztató-kompenzáló programok óvodáskorban

11. hét
A legújabb metodikai eljárások alkalmazásának lehetősége az óvodában

12. hét
A tehetséggondozás és az átlagtól eltérő nevelés során alkalmazott módszerek, eljárások, eszközök, szervezeti és tevékenységformák

13. hét
Az óvodapedagógus tevékenysége a gyerekek egyéni munkájának irányításában

14. hét
A differenciálás más utjai, innováció a pedagógiában

Szemináriumok

1. hét
A tematika, a követelmények ismertetése

2. hét
Differenciálás sajátosságai az óvodában.

3. hét
A differenciált nevelés története.
A differenciált nevelés megvalósításának feltételei.

4. hét
Korrekciós nevelést igénylő gyerekek típusai, jellemzői, megjelenési formái.

5. hét
A retardált gyermekek magatartászavarai.
Gyermekközösség szerepe a magatartáskorrekcióban.
A magatartáskorrekciójának speciális eljárásai.

6. hét

A megismerő képesség, tevékenységelmaradás fejlesztésének lehetőségei óvodáskorban.

7. hét

Az írás, az olvasás, és a matematikatanulási gyengeség korrekciója, fejlesztésének lehetőségei.
Mozgáskorrekció.

8. hét

A tehetség megismerésének, felismerésének lehetőségei
A tehetséges gyermek jellemzői.

9. hét

A tehetségnevelés speciális módszerei, fejlesztési lehetőségek.

10. hét

A tehetség kialakításának lehetséges utjai.
A tehetségkialakítás legfőbb tényezői.

11. hét

Oktatási, nevelési módszerek alkalmazása a tehetséggondozás területén.

12. hét

Szervezeti és tevékenységformák alkalmazásának lehetőségei a tehetséggondozás során.

13. hét

Az óvodapedagógus szerepe a tehetséggondozás során.

14. hét

Innovációs eljárások, új tendenciák a tehetséggondozás területén .

A foglalkozásokon történő részvétel:
Az elméleti és a gyakorlati foglalkozásokon a részvétel kötelező. Minden órán katalógus olvasása történik. A félévi hiányzás megengedhető mértéke a tantárgy heti kontaktóraszámának háromszorosa. Ennek túllépése esetén a félév nem értékelhető.
Az előadások a képzés szerves részét képezik, így az Intézmény a hallgatóktól elvárja a részvételt az előadásokon (TVSz 8.§ 1.)

Félévi követelmény:
Kollokvium

Az értékelés módja, ütemezése:
Vizsga típusa: írásbeli, szóbeli
Vizsgára bocsátás feltétele: Esszé, prezentáció, házi dolgozatok elkészítése, zárthelyi dolgozat 51%-os teljesítése.
A félév során két alkalommal (7. és 12. héten) elvégzett rövid tudásmérés (zh) 51 %-os teljesítése.
Két házi dolgozat megfelelt minősítésű (legalább 51%-os) teljesítése. Beadási határidők: október 30. és december 5.
Elmulasztott feladatok pótlására az utolsó héten van lehetőség.

A félévközi ellenőrzések követelményei:
A félév során két alkalommal (7. és 12. héten) elvégzett rövid tudásmérés (zh) 51 %-os teljesítése.

Két házi dolgozat megfelelt minősítésű (legalább 51%-os) teljesítése. Beadási határidők: október 30. és december 5. A dolgozatok anyaga: 1. Korrekciós nevelés lehetőségei az óvodai foglalkozás kereteiben. 2. Tehetséggondozás az óvodában.
Elmulasztott feladatok pótlására az utolsó héten van lehetőség.
A házi dolgozatok formai követelményire a szakdolgozati útmutatóban foglaltak az irányadók. A határidő elmulasztása / a formai és tartalmi követelmények mellőzése / a dolgozatok 51% alatti teljesítése a tantárgy félévi érvénytelenségét vonja maga után.

A kollokvium típusa:

A) Írásbeli vizsga anyaga:

- fogalmak meghatározása
- A korrekciós gyerekek típusai

B) Szóbeli vizsga témakörei:

- A tehetséggondozás és az átlagtól eltérő nevelés során alkalmazott módszerek, eljárások, eszközök, szervezeti és tevékenységformák.
- A legújabb metodikai eljárások alkalmazása.
- A differenciált pedagógiai munka XX. századi története.
- A tehetség fogalma, a tehetségígéretre utaló tulajdonságok.
- Az eredményes tehetségnevelés módszerei és feltételei.
- A tehetségfejlesztés és a felzárkóztató-kompenzáló programok óvodáskorban.
- A korrekciós nevelés fogalma, feladatai.
- A korrekciós nevelést igénylő gyerekek.
- A korrekciós nevelés lehetőségei az óvodában.
- A magatartászavarok korrekciója.
- A megismerő tevékenység elmaradásának korrekciója.
- Differenciálás sajátosságai az óvodában.

Az érdemjegy kialakításának módja:

A hallgatói munka értékelése, a megmérettetés a hallgató folyamatos munkavégzéséhez, ill. az elvégzett feladatok minőségéhez kapcsolódik. Az értékelés több forrásra támaszkodik: a hallgatók írásbeli munkáinak dokumentációjára, az órákon tanúsított megnyilvánulásaira, aktivitására, zárthelyi dolgozatok érdemjegyeire, a kollokviumon nyújtott teljesítménye. A félévi kollokviumi jegyet a heti érdemjegyek, az írásbeli munkák érdemjegyei, a zárthelyi dolgozat érdemjegyeinek, illetve a kollokviumon nyújtott teljesítmény érdemjegyének számtani átlaga határozza meg. A kollokviumra elégtelen érdemjegyet az a hallgató kap, akinek az előbb felsorolt ellenőrzési formák érdemjegyeinek számtani átlag és a kollokviumon nyújtott teljesítménye nem éri el az elégséges szintet.

Kötelező irodalom:

Falus Iván (2021): Didaktika. Akadémiai Kiadó, ISBN: 978 963 454 721 1
Deliné dr. Fráter Katalin (2010): A differenciáló pedagógia alapjai, sajátosságai az óvodai nevelésben. DE Gyermeknevelési és Felnőttképzési Kar, Debrecen, ISBN 978963 7292 347.
Bödör Jenő – Budayné Balkay Sarolta: Egyéni korrekció. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 2008. 15-43. ISBN 978963 194 9810.
Lukács Józsefné: Tehetséggondozás és tehetségvédelem az óvodában, Óvodai Élet, Budapest, 2001. 1.-2.-3. sz.
Martonné Tamás Márta (szerk.): Fejlesztő pedagógia (A fejlesztés főbb elméletei és gyakorlati eljárásai). ELTE Eötvös Kiadó, Bp., 2002. ISBN: 9634635458

Nyíregyházi Egyetem
Óvó- és Tanítóképző Intézet
4401 Nyíregyháza, Sóstói u. 31/b.
Telefon: 42/599-469 Fax: 42/402-485

TANTÁRGYI TEMATIKA ÉS KÖVETELMÉNYRENDSZER

„A differenciálás pedagógiája" című tárgyhoz
Óvodapedagógus szakos levelezős hallgatók számára
2026/2027. tanév I. félév

Zárás: kollokvium

Kreditpont: 3 ***Tantárgy kódja: BOV 1138L***

Nyíregyháza, 2026. szeptember

Jóváhagyta:

Dr. Nagy Balázs
Intézetvezető

Összeállította:

Dr. Dráviczki Sándor
főiskolai tanár

Tantárgyi tematika és félévi követelményrendszer

Féléves tematika:

A differenciált pedagógiai munka XX. századi története.
A differenciált nevelés elmélete
A differenciált nevelés elvei
Korrekciós nevelést igénylő gyermek
A magatartászavarok korrekciója
A megismerő tevékenység elmaradásának korrekciója
Tantárgyi tanulási nehézségek korrekciója
A tehetség fogalma, a tehetségígéretre utaló tulajdonságok
Az eredményes tehetségnevelés módszerei és feltételei
A tehetségfejlesztés és a felzárkóztató-kompenzáló programok óvodáskorban
A legújabb metodikai eljárások alkalmazásának lehetősége az óvodában
A tehetséggondozás és az átlagtól eltérő nevelés során alkalmazott módszerek, eljárások, eszközök, szervezeti és tevékenységformák
Az óvodapedagógus tevékenysége a gyerekek egyéni munkájának irányításában
A differenciálás más utjai, innováció a pedagógiában

A foglalkozásokon történő részvétel:
Az elméleti és a gyakorlati foglalkozásokon a részvétel kötelező. Minden órán katalógus olvasása történik. A félévi hiányzás megengedhető mértéke a tantárgy heti kontaktóraszámának háromszorosa. Ennek túllépése esetén a félév nem értékelhető.
Az előadások a képzés szerves részét képezik, így az Intézmény a hallgatóktól elvárja a részvételt az előadásokon (TVSz 8.§ 1.)

Félévi követelmény:
Kollokvium

Az értékelés módja, ütemezése:
Vizsga típusa: írásbeli, szóbeli
Vizsgára bocsátás feltétele: Esszé, prezentáció, házi dolgozatok elkészítése, zárthelyi dolgozat 51%-os teljesítése. A félév során egy alkalommal elvégzett rövid tudásmérés (zh) 51 %-os teljesítése.
Két házi dolgozat megfelelt minősítésű (legalább 51%-os) teljesítése. Beadási határidők: október 30. és december 5.
Elmulasztott feladatok pótlására az utolsó héten van lehetőség.

A félévközi ellenőrzések követelményei:
A félév során egy alkalommal (2. konzultáció) elvégzett rövid tudásmérés (zh) 51 %-os teljesítése.
Egy házi dolgozat megfelelt minősítésű (legalább 51%-os) teljesítése. Beadási határidő: december 5. A dolgozatok anyaga: 1. Tehetséggondozás az óvodában.
Elmulasztott feladatok pótlására az utolsó héten van lehetőség.
A házi dolgozat formai követelményi a szakdolgozati útmutatóban foglaltak az irányadók. A határidő elmulasztása / a formai és tartalmi követelmények mellőzése / a dolgozat 51% alatti teljesítése a tantárgy félévi érvénytelenségét vonja maga után

A kollokvium típusa:

A) Írásbeli vizsga anyaga:

- fogalmak meghatározása
- A korrekciós gyerekek típusai

B) Szóbeli vizsga témakörei:

- A tehetséggondozás és az átlagtól eltérő nevelés során alkalmazott módszerek, eljárások, eszközök, szervezeti és tevékenységformák.
- A legújabb metodikai eljárások alkalmazása.
- A differenciált pedagógiai munka XX. századi története.
- A tehetség fogalma, a tehetségígéretre utaló tulajdonságok.
- Az eredményes tehetségnevelés módszerei és feltételei.
- A tehetségfejlesztés és a felzárkóztató-kompenzáló programok óvodáskorban.
- Az intellektuális képességzavar fogalma, feladatai.
- A korrekciós nevelést igénylő gyerekek.
- A korrekciós nevelés lehetőségei az óvodában.
- A magatartászavarok korrekciója.
- A megismerő tevékenység elmaradásának korrekciója.
- Differenciálás sajátosságai az óvodában.

Az érdemjegy kialakításának módja:

A hallgatói munka értékelése, a megmérettetés a hallgató folyamatos munkavégzéséhez, ill. az elvégzett feladatok minőségéhez kapcsolódik. Az értékelés több forrásra támaszkodik: a hallgatók írásbeli munkáinak dokumentációjára, az órákon tanúsított megnyilvánulásaira, aktivitására, zárthelyi dolgozat érdemjegyére, a kollokviumon nyújtott teljesítménye. A félévi kollokviumi jegyet az érdemjegyek, az írásbeli munkák érdemjegyei, a zárthelyi dolgozat érdemjegyeinek, illetve a kollokviumon nyújtott teljesítmény érdemjegyének számtani átlaga határozza meg. A kollokviumra elégtelen érdemjegyet az a hallgató kap, akinek az előbb felsorolt ellenőrzési formák érdemjegyeinek számtani átlag és a kollokviumon nyújtott teljesítménye nem éri el az elégséges szintet.

Kötelező irodalom:

Falus Iván (2021): Didaktika. Akadémiai Kiadó, ISBN: 978 963 454 721 1

Deliné dr. Fráter Katalin: A differenciáló pedagógia alapjai, sajátosságai az óvodai nevelésben. DE Gyermeknevelési és Felnőttképzési Kar, Debrecen, 2010, ISBN 978963 7292 347.

Bödör Jenő – Budayné Balkay Sarolta: Egyéni korrekció. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 2008. 15-43. ISBN 978963 194 9810.

Lukács Józsefné: Tehetséggondozás és tehetségvédelem az óvodában, Óvodai Élet, Budapest, 2001. 1.-2.-3. sz.

Martonné Tamás Márta (szerk.): Fejlesztő pedagógia (A fejlesztés főbb elméletei és gyakorlati eljárásai). ELTE Eötvös Kiadó, Bp., 2002. ISBN: 9634635458

Nyíregyházi Egyetem
Óvó- és Tanítóképző Intézet
4401 Nyíregyháza, Sóstói u. 31/b.
Telefon: 42/599-469 Fax: 42/402-485

TANTÁRGYI TEMATIKA ÉS KÖVETELMÉNYRENDSZER

„Nevelés- és Oktatáselmélet” című tárgyhoz
tanító szakos nappali hallgatók számára
2026/2027. tanév I. félév

Összóraszám: 60 (15+45)
Zárás: Kollokvium

Kreditpont: 4 ***Tantárgy kódja: PTA 1301***

Nyíregyháza, 2026. szeptember

Jóváhagyta: ***Összeállította:***

Dr. Nagy Balázs ***Dr. Dráviczki Sándor***
Intézetvezető ***főiskolai tanár***

Tantárgyi tematika és félévi követelményrendszer

Féléves tematika:

Előadások

1. hét

Iskolarendszerünk tartalmi és szerkezeti változása. A megújuló iskola feltételei. A pluralista iskolarendszer fejlődése.

2. hét

A tudomány - benne a neveléstudomány - fogalma, felosztási lehetőségei. A neveléstudomány alap- és rokonfogalmai, nevelési metaforák és értelmezések. A pedagógia, mint tudomány, belső rendszere és kapcsolata más tudományokkal.

3. hét

A **didaktika** mai értelmezése, **alapfogalmai**.
(Oktatás és képzés, tanítás-tanulás, tudás, ismeret – tevékenység; jártasság-készség.)
Iskolai tudás rétegződése.

4. hét

A tanítási-tanulási folyamat több szempontú értelmezése (ismeretelméleti, pszichológiai, kibernetikai, **didaktikai**).
Az oktatási folyamat sajátosságai, szerkezete és funkciói.

5. hét

Az oktatás **módszerei**. A módszerek csoportosítása. A módszertani szabadság helyes értelmezése.

6. hét

A differenciálás pedagógiai kérdése. Munkaformák a differenciált foglalkoztatás szolgálatában. (Csoportmunka, páros munka, individualizált munka.)
A frontális osztálymunka.

7. hét

Az oktatás tartalma, **tantervelméleti kérdések**. A tanterv funkciója, típusai. Az alap- és általános műveltség fogalma. A tantárgy fogalma. A tananyag kiválasztásának és elrendezésének szempontjai, módjai. Az általános iskolai tantervek. Az 1978-as Nevelési és Oktatási Terv. A Nemzeti Alaptanterv és a helyi tantervek kapcsolata. A helyi tanterv készítésének szempontjai.

8. hét

A tanító **felkészülése** a tanításra. A tanmenet, a tematikustervezés, a projektek tervezése, az epohális tervezés, óravázlat. A tanítási órák elemzése. Az oktatómunka tervezése, a kezdő pedagógus sajátos problémái.

9. hét

A nevelés fogalma, tárgya, folyamat-jellege. A nevelés elhatárolása negatív emberformáló folyamatoktól. Pedagógiai konzervatizmus, tradicionalizmus, liberalizmus.

10. hét

A neveléselmélet területei, irányzatai. A nevelési folyamat értelmezései. Érték, nevelési érték az Európai Unióban.

11. hét

Az értékközvetítés tartalmi és módszertani kérdései. Nevelési színterek.
A pedagógiai értékek alakulása.

12. hét

A pedagógia etikai kérdései.
A nevelés biológiai feltételei: testi nevelés.

13. hét

A nevelés spirituális feltételei: erkölcsi- és vallási nevelés.

14. hét

A pedagógus pályatükör.

A nevelés problematikus elemei. Gyermek a nevelés folyamatában. A család élete, nevelés.

Alternatív iskolák Magyarországon.

Szemináriumok

1. hét

A tematika, a követelmények ismertetése

Az oktatás társadalmi meghatározottsága, a tanuló, a pedagógus.

2. hét

A nevelés, a nevelhetőség kérdése. A személyiségfejlesztés meghatározó tényezői.

A társadalom és az iskola kapcsolata.

3. hét

Az oktatás alapfogalmának értelmezésén keresztül, a folyamat gyakorlati példához történő vázolása (nevelés- oktatás-képzés egysége). Az ismerettükrözők valóság szerinti felosztása.

Példák a gyakorlatból: fogalom, kijelentés, leírás (törvény, szabály, definíció, elmélet).

4. hét

Tevékenység: jártasság-készség fejlesztése.

Motiválás, aktiválás az oktatás folyamatában.

Egy szabadon választott téma motivációjának megbeszélése (párban vagy csoportbeosztásban). Hospitálás előkészítése.

Megfigyelési szempont:

Figyelje meg az oktatási folyamat szerkezetét!

5. hét

Hospitálás egy tanítási órán

A hospitálás megbeszélése az adott szempontok alapján (szakvezetők meghívása).

6. hét

A tanulásszervezés, a pedagógiai folyamat **ellenőrzése** és **értékelése**. A követelmények teljesítésének megállapítása. Az oktatás módszerei, a módszertani szabadság értelmezése.

A tanári kérdéskultúra – választott tananyag kérdéseinek megfogalmazása (párban vagy csoportban).

7. hét

Az oktatás **szervezeti formái**.

Az osztály-, tantárgy-, tanórarendszer fogalma, kialakulásának történeti körülményei, változtatási törekvések, óramodellek.

Az oktatás speciális szervezési formái: egész napos iskola, részben osztott és osztatlan iskolák. Tanórán kívüli szervezeti formák: szakkör, korrepetálás, tehetséggondozás. A differenciált munkaformák alkalmazásának variánsai és az oktatási módszerek összefüggése. A differenciálás tanulásszervezési összefüggései.

Tankönyv, feladatlap, információhordozók, számítógép az oktatásban.

Hospitálás előkésítése.

Megfigyelési szempont:

Figyelje meg a tanulók differenciált foglalkoztatásának megvalósítását és az ehhez kapcsolódó módszereket, módszerkombinációkat!

Figyelje meg a pedagógus kérdéskultúrát!

8. hét

Hospitálás egy tanítási órán.
A hospitálás megbeszélése.

9. hét

A tanári értékelés formái, tapasztalatai. A tanár tervező munkája.
A klasszikus és modern nevelésfelfogásra épülő gondolati rendszerek jellemzői. A nevelés antropológiai alapjai. A neveléshez való jog tagadása.

10. hét

A nevelés sikere.
Nevelői magatartás, nevelési módszerek.
Hospitálás előkésítése.

Megfigyelési szempont:
Nevelési módszerek alkalmazásának lehetőségei a tanórán!

11. hét

Hospitálás egy tanítási órán.
A hospitálás megbeszélése.

12. hét

A nevelés pszichológiai feltételei: értelmi-, érzelmi- és esztétikai nevelés.

13. hét

A pedagógiai tevékenység szereplői: a pedagógus és a tanuló a nevelési folyamatban. Személyközi kapcsolatok. Egyén és közösség a nevelés folyamatában.

14. hét

A keresztény nevelés specifikumai.
Konfliktusok az iskolában.
A félév munkájának értékelése

A foglalkozásokon történő részvétel:
Az elméleti és a gyakorlati foglalkozásokon a részvétel kötelező. Minden órán katalógus olvasása történik. A félévi hiányzás megengedhető mértéke a tantárgy heti kontaktóraszámának háromszorosa. Ennek túllépése esetén a félév nem értékelhető.
Az előadások a képzés szerves részét képezik, így az Intézmény a hallgatóktól elvárja a részvételt az előadásokon (TVSz 8.§ 1.)

Félévi követelmény:
Kollokvium

Az értékelés módja, ütemezése:
Vizsga típusa: írásbeli, szóbeli
Vizsgára bocsátás feltétele: Esszé, prezentáció, házi dolgozatok elkészítése, zárthelyi dolgozat 51%-os teljesítése
A félév során két alkalommal (7. és 12. héten) elvégzett rövid tudásmérés (zh) 51 %-os teljesítése.
Két házi dolgozat megfelelt minősítésű (legalább 51%-os) teljesítése. Beadási határidők: október 30. és december 5.
Elmulasztott feladatok pótlására az utolsó héten van lehetőség.

A félévközi ellenőrzések követelményei:
A vizsgára bocsátás feltétele:
A félév során két alkalommal (7. és 12. héten) elvégzett rövid tudásmérés (zh) 51 %-os teljesítése.

A félév során, három hospitáláson kell részt vennie minden hallgatónak, melyről hospitálási naplót készítenek. Hospitálások időpontjai: 5. 8. 11. hét.
Két házi dolgozat megfelelt minősítésű (legalább 51%-os) teljesítése. Beadási határidők: október 30. és december 5. A dolgozatok anyaga: 1. Nevelési lehetőség a családban. 2. Munkaformák variációi.
Elmulasztott feladatok pótlására az utolsó héten van lehetőség.
A házi dolgozatok formai követelményire a szakdolgozati útmutatóban foglaltak az irányadók. A határidő elmulasztása / a formai és tartalmi követelmények mellőzése / a dolgozatok 51% alatti teljesítése a tantárgy félévi érvénytelenségét vonja maga után.

A kollokvium típusa:

A) Írásbeli vizsga anyaga:
- fogalmak meghatározása
- nevelési szituáció elemzése

B) Szóbeli vizsga témakörei:
1. Iskolarendszerünk tartalmi és szerkezeti változása.
2. A tudomány - benne a neveléstudomány - fogalma, felosztási lehetőségei.
3. A didaktika mai értelmezése, alapfogalmai.
4. A tanítási-tanulási folyamat több szempontú értelmezése.
5. Az oktatás módszerei.
6. A differenciálás pedagógiai kérdése.
7. Az oktatás tartalma, tantervelméleti kérdések.
8. A tanító felkészülése a tanításra.
9. A nevelés fogalma, tárgya, folyamat-jellege.
10. A neveléselmélet területei, irányzatai.
11. Az értékközvetítés tartalmi és módszertani kérdései.
12. A pedagógus pályatükör.
13. Alternatív iskolák Magyarországon.

Az érdemjegy kialakításának módja:
A hallgatói munka értékelése, a megmérettetés a hallgató folyamatos munkavégzéséhez, ill. az elvégzett feladatok minőségéhez kapcsolódik. Az értékelés több forrásra támaszkodik: a hallgatók írásbeli munkáinak dokumentációjára, az órákon tanúsított megnyilvánulásaira, aktivitására, zárthelyi dolgozatok érdemjegyeire, a kollokviumon nyújtott teljesítménye. A félévi kollokviumi jegyet a heti érdemjegyek, az írásbeli munkák érdemjegyei, a zárthelyi dolgozat érdemjegyeinek, illetve a kollokviumon nyújtott teljesítmény érdemjegyének számtani átlaga határozza meg. A kollokviumra elégtelen érdemjegyet az a hallgató kap, akinek az előbb felsorolt ellenőrzési formák érdemjegyeinek számtani átlag és a kollokviumon nyújtott teljesítménye nem éri el az elégséges szintet.

Kötelező irodalom:
Falus Iván (2022): A didaktika kézikönyve. Akadémiai Kiadó, Budapest, ISBN: 978 963 454 842 3
Didaktika (Szerk.: Falus Iván) Elméleti alapok a tanítás tanulásához. (2004) Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest. ISBN: 963 189075 9
Szabó László Tamás: Didaktika szöveggyűjtemény. (2004) Pallas Debrecina 2. Debrecen. ISBN: 978 963 318 027 3
Bábosik István (2004): Neveléselmélet. Osiris Kiadó. Budapest. ISBN: 963 389 655
Kron, Fridrich W (2003): Pedagógia. Osiris Kiadó, Budapest. ISBN: 963 389 403 4

Nyíregyházi Egyetem
Óvó- ésTanítóképző Intézet
4401 Nyíregyháza, Sóstói u. 31/b.
Telefon: 42/599-469 Fax: 42/402-485

TANTÁRGYI TEMATIKA ÉS KÖVETELMÉNYRENDSZER

„Nevelés- és Oktatáselmélet" című tárgyhoz
tanító szakos levelezős hallgatók számára
2026/2027. tanév I. félév

Zárás: Kollokvium

Kreditpont: 4 ***Tantárgy kódja: PTA 1301L***

Nyíregyháza, 2026. szeptember

Jóváhagyta: ***Összeállította:***

Dr. Nagy Balázs ***Dr. Dráviczki Sándor***
Intézetvezető ***főiskolai tanár***

Tantárgyi tematika és félévi követelményrendszer

Féléves tematika:

1. konzultáció

   Iskolarendszerünk tartalmi és szerkezeti változása. A megújuló iskola feltételei. A pluralista iskolarendszer fejlődése.

   Az oktatás társadalmi meghatározottsága, a tanuló, a pedagógus.

   A tudomány - benne a neveléstudomány - fogalma, felosztási lehetőségei. A neveléstudomány alap- és rokonfogalmai, nevelési metaforák és értelmezések. A pedagógia, mint tudomány, belső rendszere és kapcsolata más tudományokkal.

   A nevelés, a nevelhetőség kérdése. A személyiségfejlesztés meghatározó tényezői.

   A társadalom és az iskola kapcsolata.

   A **didaktika** mai értelmezése, **alapfogalmai**.

   (Oktatás és képzés, tanítás-tanulás, tudás, ismeret – tevékenység; jártasság-készség.)

   Iskolai tudás rétegződése.

   Az oktatás alapfogalmának értelmezésén keresztül, a folyamat gyakorlati példához történő vázolása (nevelés- oktatás-képzés egysége). Az ismerettükrözők valóság szerinti felosztása.

   Példák a gyakorlatból: fogalom, kijelentés, leírás (törvény, szabály, definíció, elmélet).

2. konzultáció

   A tanítási-tanulási folyamat több szempontú értelmezése (ismeretelméleti, pszichológiai, kibernetikai, **didaktikai**).

   Az oktatási folyamat sajátosságai, szerkezete és funkciói.

   Tevékenység: jártasság-készség fejlesztése.

   Motiválás, aktiválás az oktatás folyamatában.

   Az oktatás **módszerei**. A módszerek csoportosítása. A módszertani szabadság helyes értelmezése.

   A differenciálás pedagógiai kérdése. Munkaformák a differenciált foglalkoztatás szolgálatában.

   A tanulásszervezés, a pedagógiai folyamat **ellenőrzése** és **értékelése**. A követelmények teljesítésének megállapítása. Az oktatás módszerei, a módszertani szabadság értelmezése.

   A tanári kérdéskultúra – választott tananyag kérdéseinek megfogalmazása (párban vagy csoportban).

3. konzultáció

   Az oktatás tartalma, **tantervelméleti kérdések**. A tanterv funkciója, típusai. Az alap- és általános műveltség fogalma. A tantárgy fogalma. A tananyag kiválasztásának és elrendezésének szempontjai, módjai. Az általános iskolai tantervek. Az 1978-as Nevelési és Oktatási Terv. A Nemzeti Alaptanterv és a helyi tantervek kapcsolata. A helyi tanterv készítésének szempontjai.

   Az oktatás **szervezeti formái**.

   Az osztály-, tantárgy-, tanórarendszer fogalma, kialakulásának történeti körülményei, változtatási törekvések, óramodellek.

   Az oktatás speciális szervezési formái: egész napos iskola, részben osztott és osztatlan iskolák. Tanórán kívüli szervezeti formák: szakkör, korrepetálás, tehetséggondozás. A differenciált munkaformák alkalmazásának variánsai és az oktatási módszerek összefüggése. A differenciálás tanulásszervezési összefüggései.

   Tankönyv, feladatlap, információhordozók, számítógép az oktatásban.

4. konzultáció

A tanító **felkészülése** a tanításra. A tanmenet, a tematikustervezés, a projektek tervezése, az epohális tervezés, óravázlat. A tanítási órák elemzése. Az oktatómunka tervezése, a kezdő pedagógus sajátos problémái.

A tanári értékelés formái, tapasztalatai. A tanár tervező munkája.

A klasszikus és modern nevelésfelfogásra épülő gondolati rendszerek jellemzői. A nevelés antropológiai alapjai. A neveléshez való jog tagadása.

A nevelés fogalma, tárgya, folyamat-jellege. A nevelés elhatárolása negatív emberformáló folyamatoktól. Pedagógiai konzervatizmus, tradicionalizmus, liberalizmus

A nevelés sikere. Nevelői magatartás, nevelési módszerek.

A neveléselmélet területei, irányzatai. A nevelési folyamat értelmezései. Érték, nevelési érték az Európai Unióban.

Az értékközvetítés tartalmi és módszertani kérdései. Nevelési színterek.

A pedagógiai értékek alakulása.

Alternatív iskolák Magyarországon.

Személyközi kapcsolatok. Egyén és közösség a nevelés folyamatában.

A foglalkozásokon történő részvétel:

Az elméleti és a gyakorlati foglalkozásokon a részvétel kötelező. Minden órán katalógus olvasása történik. A félévi hiányzás megengedhető mértéke a tantárgy heti kontaktóraszámának háromszorosa. Ennek túllépése esetén a félév nem értékelhető.

Az előadások a képzés szerves részét képezik, így az Intézmény a hallgatóktól elvárja a részvételt az előadásokon (TVSz 8.§ 1.)

Félévi követelmény:

Kollokvium

Az értékelés módja, ütemezése:

Vizsga típusa: írásbeli, szóbeli

Vizsgára bocsátás feltétele: Esszé, prezentáció, házi dolgozatok elkészítése, zárthelyi dolgozat 50%-os teljesítése

A félév során egy alkalommal (3. konzultáció) elvégzett rövid tudásmérés (zh) 51 %-os teljesítése.

Egy házi dolgozat megfelelt minősítésű (legalább 51%-os) teljesítése. Beadási határidő: december 5.

Elmulasztott feladatok pótlására az utolsó foglalkozáson van lehetőség.

A félévközi ellenőrzések követelményei:

A vizsgára bocsátás feltétele:

A félév során egy alkalommal (3. konzultáció) elvégzett rövid tudásmérés (zh) 51 %-os teljesítése.

Egy házi dolgozat megfelelt minősítésű (legalább 51%-os) teljesítése. Beadási határidő: december 5. A dolgozatok anyaga: 1. Nevelési lehetőségek a családban.

Elmulasztott feladatok pótlására az utolsó foglalkozáson van lehetőség.

A házi dolgozat formai követelményi a szakdolgozati útmutatóban foglaltak az irányadók. A határidő elmulasztása / a formai és tartalmi követelmények mellőzése / a dolgozat 51% alatti teljesítése a tantárgy félévi érvénytelenségét vonja maga után

A kollokvium típusa:

A) Írásbeli vizsga anyaga:

- fogalmak meghatározása
- nevelési szituáció elemzése

B) Szóbeli vizsga témakörei:

1. Iskolarendszerünk tartalmi és szerkezeti változása.
2. A tudomány - benne a neveléstudomány - fogalma, felosztási lehetőségei.
3. A didaktika mai értelmezése, alapfogalmai.
4. A tanítási-tanulási folyamat több szempontú értelmezése.
5. Az oktatás módszerei.
6. A differenciálás pedagógiai kérdése.
7. Az oktatás tartalma, tantervelméleti kérdések.
8. A tanító felkészülése a tanításra.
9. A nevelés fogalma, tárgya, folyamat-jellege.
10. A neveléselmélet területei, irányzatai.
11. Az értékközvetítés tartalmi és módszertani kérdései.
12. A pedagógus pályatükör.
13. Alternatív iskolák Magyarországon.

Az érdemjegy kialakításának módja:

A hallgatói munka értékelése, a megmérettetés a hallgató folyamatos munkavégzéséhez, ill. az elvégzett feladatok minőségéhez kapcsolódik. Az értékelés több forrásra támaszkodik: a hallgatók írásbeli munkájának dokumentációjára, az órákon tanúsított megnyilvánulásaira, aktivitására, zárthelyi dolgozat érdemjegyére, a kollokviumon nyújtott teljesítménye. A félévi kollokviumi jegyet az írásbeli munkák érdemjegyei, a zárthelyi dolgozat érdemjegyének, illetve a kollokviumon nyújtott teljesítmény érdemjegyének számtani átlaga határozza meg. A kollokviumra elégtelen érdemjegyet az a hallgató kap, akinek az előbb felsorolt ellenőrzési formák érdemjegyeinek számtani átlaga és a kollokviumon nyújtott teljesítmény nem éri el az elégséges szintet.

Kötelező irodalom:

Falus Iván (2022): A didaktika kézikönyve. Akadémiai Kiadó, Budapest, ISBN: 978 963 454 842 3

Didaktika (Szerk.: Falus Iván) Elméleti alapok a tanítás tanulásához. (2004) Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest. ISBN: 963 189075 9

Szabó László Tamás: Didaktika szöveggyűjtemény. (2004) Pallas Debrecina 2. Debrecen. ISBN: 978 963 318 027 3

Bábosik István (2004): Neveléselmélet. Osiris Kiadó. Budapest. ISBN: 963 389 655

Kron, Fridrich W (2003): Pedagógia. Osiris Kiadó, Budapest. ISBN: 963 389 403 4

Nyíregyházi Egyetem
Óvó- és Tanítóképző Intézet
44o1 Nyíregyháza, Sóstói út 31/b.
Telefon: 42/599-469 Fax: 42/4o2-485

TANTÁRGYI TEMATIKA ÉS KÖVETELMÉNYRENDSZER
„Egyéni komplex pedagógiai gyakorlat II” című tárgyhoz
Tanító szakos nappali hallgatók számára
2026/2027. tanév I. félév
1o óra gyakorlat
Zárás: Minősített aláírás

Kreditpont: 3 ***Tantárgy kódja: PTA 1310***

Nyíregyháza, 2026. szeptember

Jóváhagyta: ***Összeállította:***

Dr. Nagy Balázs ***Dr. Dráviczki Sándor***
Intézetvezető ***főiskolai tanár***

Tantárgyi tematika és félévi követelményrendszer

Féléves tematika:

A tanító szakos hallgatók tantervileg előírt "Egyéni komplex pedagógiai gyakorlat II" stúdium a következő feladatok elvégzésével, illetve 1o óra hospitálással teljesíthető:

1. feladat: Az osztályfőnök oktató-nevelő munkájának megismerése
(Időtartam: 2 óra)

- Osztályfőnöki órán való hospitálás
- Osztályfőnök adminisztrációs feladatainak megismerése (naplóvezetés, statisztika, anyakönyv, bizonyítvány, tanmenet stb.)

2. feladat: Tanítási órákon való hospitálás
(Időtartam: 2 óra)

- Az óra szervezése és felépítése mennyiben járult hozzá a tanulók önállóságának fokozásához?
- Hogyan segítették az alkalmazott módszerek, munkaformák az átlagot meghaladó teljesítményű, fejlődési ütemű gyerekek képességeinek, készségeinek kibontakozását?
- Hogyan oldotta meg az óra szervezésében és felépítésében a differenciált foglalkoztatást?
- A pedagógus nevelési stílusa hogyan befolyásolta a tanulók munkához való viszonyát?

3. feladat: Napközis tanulmányi és szabadidős foglalkozáson való hospitálás, a tanulók segítése a felkészülésben
(Időtartam: 2 óra)

- Hogyan valósította meg a tanulók önálló tanulásának megszervezését, az önálló tanulás képességeinek fejlesztését?
- Hogyan biztosította a tanulók önálló tanulásához a megfelelő környezetet, fegyelmet?

4. feladat: A hallgatók választott műveltségi területének megfelelő tanítási órán való hospitálás
(Időtartam: 1 óra)

- A magasabb osztályokban hogyan épül a tananyag az 1-4 osztály tantervi követelményére?

5. feladat Az iskolában használatos tankönyvek, taneszközök, programok megismerése
(Időtartam: 1 óra)

6. feladat: Fogadóórán, korrepetáláson, gyermekfoglalkozáson való részvétel. Aktív részvétel szabadidős tevékenységek megszervezésében és lebonyolításában
(Időtartam: 2 óra)

Az Egyéni komplex pedagógiai II gyakorlat a gyakorlóiskola által elkészített beosztás szerint történik.

A foglalkozásokon történő részvétel:
A hallgatók az első foglalkozáson egy általános tájékoztatást kapnak, ahol az év során elvégzendő feladatok megbeszélése történik. Év végén, az utolsó foglalkozáson pedig az elvégzett feladatok bemutatása történik. Ezen a két foglalkozáson a megjelenés kötelező. Az év során a hallgatók a gyakorlóiskolában szakvezető mellett végzik munkájukat, előre beosztott időpontok alapján. A beosztásról a hirdető táblán értesülnek. Ezeken, a foglalkozásokon is kötelező a megjelenés. A kötelező foglalkozásról való megjelenés a minősített aláírás megszerzésének alapfeltétele.

Félévi követelmény: Minősített aláírás

Az értékelés módja, ütemezése:
Pedagógiai napló elkészítése, határidő: 2026. december12.

A félévközi ellenőrzések követelményei:
A foglalkozáson a részvétel kötelező. A hallgatók feladataikat megbeszélt szempontok alapján végzik, feladatok (Pedagógiai napló) beadási határideje 2026. december 12. A hallgatók 10 óra hospitálását a szakvezető az igazolólapon aláírásukkal igazolják.
Elmulasztott feladatok pótlására az utolsó héten van lehetőség. A feladatok nem megfelelő pótlása, illetve a pótlás elmaradása elégtelen érdemjegyet von maga után.

Az érdemjegy kialakításának módja:
A hallgatói munka értékelése, a megmérettetés a hallgató folyamatos munkavégzéséhez, ill. az elvégzett feladatok minőségéhez kapcsolódik. A meglátogatott órák, foglalkozások adatainak pontos rögzítése, a tanórai történések, a napközis foglalkozások, a választott tanórán kívüli egyéb szervezeti formák észrevételeinek írásos megfogalmazása kerül rögzítésre a Pedagógiai naplóba. Az értékelés több forrásra támaszkodik: a hallgatók írásbeli munkáinak dokumentációjára, az órákon tanúsított, megnyilvánulásaira, aktivitására. A félévi, minősített aláírást az írásbeli munkák érdemjegyeinek számtani átlaga határozzák meg. Elégtelen érdemjegyet az a hallgató kap, aki a feladatokat időben nem készíti el, illetve az utolsó héten, hétig nem pótolja és az írásbeli munkák osztályzatainak számtani átlaga nem éri el az elégséges szintet.

Kötelező irodalom:
Falus Iván (2022): A didaktika kézikönyve. Akadémiai Kiadó, Budapest, ISBN: 978 963 454 842 3
Buda Mariann (szerk.): Eszköztár KLTE Debrecen, 1999. ISBN : 963-472-426-4
Dobos Zoltánné: Napközis foglalkozások tervezése. Nemzeti Tankkönyvkiadó, Bp., 2010. ISBN: 9789631953190
Szekszárdi Júlia: Nevelési kézikönyv nem csak osztályfőnököknek. OKI Kiadó, Budapest. Dinasztia Tankönyvkiadó. 2001. ISBN: 9636573352
Martonné Tamás Márta (szerk.): Fejlesztő pedagógia. ELTE. Eötvös Kiadó, Budapest, 2002. ISBN: 9634635458

Nyíregyházi Egyetem
Óvó- és Tanítóképző Intézet
44o1 Nyíregyháza, Sóstói út 31/b.
Telefon: 42/599-469 Fax: 42/4o2-485

TANTÁRGYI TEMATIKA ÉS KÖVETELMÉNYRENDSZER
„Egyéni komplex pedagógiai gyakorlat II” című tárgyhoz
Tanító szakos levelezős hallgatók számára
2026/2027. tanév I. félév

Zárás: Minősített aláírás

Kreditpont: 3 ***Tantárgy kódja: PTA 1310L***

Nyíregyháza, 2026. szeptember

Jóváhagyta: ***Összeállította:***

Dr. Nagy Balázs ***Dr. Dráviczki Sándor***
Intézetvezető ***főiskolai tanár***

Tantárgyi tematika és félévi követelményrendszer

Féléves tematika:

A tanító szakos hallgatók tantervileg előírt "Egyéni komplex pedagógiai gyakorlat II" stúdium a következő feladatok elvégzésével teljesíthető:

1. feladat: Az osztályfőnök oktató-nevelő munkájának megismerése
(Időtartam: 2 óra)

- Osztályfőnöki órán való hospitálás
- Osztályfőnök adminisztrációs feladatainak megismerése (naplóvezetés, statisztika, anyakönyv, bizonyítvány, tanmenet stb.)

2. feladat: Tanítási órákon való hospitálás
(Időtartam: 2 óra)

- Az óra szervezése és felépítése mennyiben járult hozzá a tanulók önállóságának fokozásához?
- Hogyan segítették az alkalmazott módszerek, munkaformák az átlagot meghaladó teljesítményű, fejlődési ütemű gyerekek képességeinek, készségeinek kibontakozását?
- Hogyan oldotta meg az óra szervezésében és felépítésében a differenciált foglalkoztatást?
- A pedagógus nevelési stílusa hogyan befolyásolta a tanulók munkához való viszonyát?

3. feladat: Napközis tanulmányi és szabadidős foglalkozáson való hospitálás, a tanulók segítése a felkészülésben
(Időtartam: 2 óra)

- Hogyan valósította meg a tanulók önálló tanulásának megszervezését, az önálló tanulás képességeinek fejlesztését?
- Hogyan biztosította a tanulók önálló tanulásához a megfelelő környezetet, fegyelmet?

4. feladat: A hallgatók választott műveltségi területének megfelelő tanítási órán való hospitálás
(Időtartam: 1 óra)

- A magasabb osztályokban hogyan épül a tananyag az 1-4 osztály tantervi követelményére?

5. feladat Az iskolában használatos tankönyvek, taneszközök, programok megismerése
(Időtartam: 1 óra)

6. feladat: Fogadóórán, korrepetáláson, gyermekfoglalkozáson való részvétel. Aktív részvétel szabadidős tevékenységek megszervezésében és lebonyolításában
(Időtartam: 2 óra)

Az Egyéni komplex pedagógiai II gyakorlat a gyakorlóiskola által elkészített beosztás szerint történik.

A foglalkozásokon történő részvétel:
A hallgatók az egyetemi foglalkozáson egy általános tájékoztatást kapnak, ahol az év során elvégzendő feladatok megbeszélése történik. Ezen a két foglalkozáson a megjelenés kötelező. Az év során a hallgatók egy általános iskolában végzik munkájukat.

Félévi követelmény: Minősített aláírás

Az értékelés módja, ütemezése:
Pedagógiai napló elkészítése, határidő: 2026. december 12.

A félévközi ellenőrzések követelményei:
A foglalkozáson a részvétel kötelező. A hallgatók feladataikat megbeszélt szempontok alapján végzik, feladatok (Pedagógiai Napló) beadási határideje 2026. december 12. A hallgatók a feladatok elvégzését az igazolólapon igazoltatják.
Elmulasztott feladatok pótlására az utolsó héten van lehetőség. A feladatok nem megfelelő pótlása, illetve a pótlás elmaradása elégtelen érdemjegyet von maga után.

Az érdemjegy kialakításának módja:
A hallgatói munka értékelése, a megmérettetés a hallgató folyamatos munkavégzéséhez, ill. az elvégzett feladatok minőségéhez kapcsolódik. A meglátogatott órák, foglalkozások adatainak pontos rögzítése, a tanórai történések, a napközis foglalkozások, a választott tanórán kívüli egyéb szervezeti formák észrevételeinek írásos megfogalmazása kerül rögzítésre a Pedagógiai naplóba. Az értékelés a hallgatók írásbeli munkáinak dokumentációjára alapoz. A félévi minősített aláírást az írásbeli munkák érdemjegyei határozzák meg. Elégtelen érdemjegyet az a hallgató kap, aki a feladatokat időben nem készíti el, illetve az utolsó héten, hétig nem pótolja és az írásbeli munkák osztályzatainak számtani átlaga nem éri el az elégséges szintet.

Kötelező irodalom:
Falus Iván (2022): A didaktika kézikönyve. Akadémiai Kiadó, Budapest, ISBN: 978 963 454 842 3
Buda Mariann (szerk.): Eszköztár KLTE Debrecen, 1999. ISBN : 963-472-426-4
Dobos Zoltánné: Napközis foglalkozások tervezése. Nemzeti Tankkönyvkiadó, Bp., 2010. ISBN: 9789631953190
Szekszárdi Júlia: Nevelési kézikönyv nem csak osztályfőnököknek. OKI Kiadó, Budapest. Dinasztia Tankönyvkiadó. 2001. ISBN: 9636573352
Martonné Tamás Márta (szerk.): Fejlesztő pedagógia. ELTE. Eötvös Kiadó, Budapest, 2002. ISBN: 9634635458